

**Special Session 6: Τα Αγρο-τροφικά Συστήματα στην Οικονομική Γεωγραφία και το
Σχεδιασμό: η Νέα Ερευνητική Ατζέντα**

**Από την ύπαιθρο στην πόλη: Μελλοντικά σενάρια για μειωμένα
«τροφομίλια».**

Παρταλίδου Μαρία

*Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τμήμα Γεωπονίας, Τομέας Αγροτικής Οικονομίας, Θεσσαλονίκη, τηλ.
2310 998701 parmar@agro.auth.gr*

Σε ένα αγροδιατροφικό σύστημα απρόσωπο και παγκοσμιοποιημένο όπως το σημερινό, το πρόβλημα της αποξένωσης των αστών–καταναλωτών από τη γη και τα τρόφιμα, τα αυξημένα χιλιόμετρα που διανύουν τα τρόφιμα (τροφομίλια–food miles), η συνεχής υποβάθμιση του περβάλλοντος από την εντατικοποίηση στην παραγωγική διαδικασία και το παραγωγιστικό μοντέλο της γεωργίας (με αυξημένη χρήση λιπασμάτων, φυτοφαρμάκων κλπ), με τεράστιες επιπτώσεις στην υγεία των καταναλωτών, οι συνεχώς αυξανόμενες τιμές των τροφίμων, εγείρουν σοβαρά ζητήματα που αφορούν στη σχέση της πόλης με τα τρόφιμα. Μιας πόλης που συνεχώς διογκώνεται και έρχεται αντιμέτωπη, ιδιαίτερα υπό την πίεση της πρόσφατης οικονομικής κρίσης, με ανησυχητικά φαινόμενα νεόπτωχων αστών και υποσιτισμού. Στην Ελλάδα (και όχι μόνο) το τελευταίο διάστημα παρατηρούνται δυναμικές πρωτοβουλίες μείωσης της απόστασης μεταξύ καταναλωτών και παραγωγών με την εμφάνιση μιας σειράς κινήσεων αλληλέγγυας οικονομίας και Εναλλακτικών Διατροφικών Δικτύων (Alternative food networks /AFNs) παραγωγής και διάθεσης, τα οποία αφενός προσπαθούν να επιτύχουν επισιτιστική κυριαρχία και αφετέρου να μειώσουν την απόσταση (γεωγραφική, κοινωνική και οικονομική) μεταξύ της υπαίθρου και της πόλης, μεταξύ των παραγωγών και των καταναλωτών.

Η παρούσα εργασία επιδιώκει να διερευνήσει το μέλλον των τοπικών συστημάτων τροφίμων όπως το φαντάζονται οι ίδιοι οι γεωργοί. Πρόκειται για μια έρευνα προσέγγισης συμφωνιών με τη χρήση της τεχνικής Delphi σε ειδικά επιλεγμένη ομάδα ειδικών –γεωργών. Το ερευνητικό κομμάτι ξεκινά αρχικά με την καταγραφή των «τροφομιλίων» εποχιακών φρούτων και κηπευτικών σε βασικά σημεία λιανικής πώλησης στο αστικό κέντρο της Θεσσαλονίκης. Η καταγραφή έγινε χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του “μυστικού επιθεωρητή” (mystery shopper). Στη συνέχεια πραγματοποιήθηκαν εστιασμένες συνεντεύξεις σε ομάδες καταναλωτών με στόχο να ενσωματωθούν και οι απόψεις των καταναλωτών όσον αφορά στα θέματα της απόστασης που ταξιδεύουν τα λαχανικά και της δυνατότητας σύνδεσης με τους τοπικούς παραγωγούς. Οι γνώμες των ειδικών (εν προκειμένω των γεωργών) καταγράφησαν διαδοχικά σε 3ις γύρους με σκοπό να καταλήξουμε σε πιθανές μελλοντικές συνθήκες. Οι γεωργοί προέρχονται από αγροτικές περιοχές γύρω από το αστικό κέντρο της Θεσσαλονίκης σε χωριά με μέγιστη απόσταση τα 50 χλμ (χάρτης 1). Βασικός στόχος αυτής της προσέγγισης, που ανήκει στις ποιοτικές μεθόδους και συγκεκριμένα στις μεθόδους διερευνητικής πρόβλεψης (exploratory forecasts), ήταν να γίνει προσπάθεια εύρεσης συναίνεσης μεταξύ των γεωργών, ως προς το τί ορίζουμε τοπικό τρόφιμο και πόσα χιλιόμετρα είναι δυνατόν να ταξιδεύει ένα τρόφιμο για να θεωρηθεί τοπικό. Ενώ τα πιθανά σενάρια που προκύπτουν για το μέλλον της αγροδιατροφικής αλυσίδας είναι δυνατόν να συμβάλλουν στο σχεδιασμό πολιτικών και μέτρων στήριξης τοπικών συστημάτων παραγωγής, ένα θέμα σύγχρονου προβληματισμού, τόσο σε θεωρητικό όσο και σε επιχειρησιακό επίπεδο. Εξάλλου, το παρελθόν και το παρόν δεν επιδέχονται βελτιώσεις. Αν θέλουμε να διαχειριστούμε με επιτυχία τις όποιες δραστηριότητές μας θα πρέπει να εστιάσουμε στο μέλλον αλλά να βρούμε τρόπους να το προσεγγίσουμε μέσα από τις αποφάσεις τις οποίες πρέπει να λάβουμε σήμερα.

Χάρτης 1: Τροφομία κηπευτικών / διαδρομές

